

Évközi 14. vasárnap

Iz 66,10–14c

„Örülj, Jeruzsálem“

Örülj, Jeruzsálem, s ujjongjatok ti is mind, akik szeretitek! Örüljetek és vigadjatok, akik gyászoltatok miatta! Hogy tejével táplálkozzatok és jóllakjatok vigasztalása ölén, és elteljetek gyönyörrel dicsőségének emlőjén. Mert ezt mondja az Úr: Íme, kiárasztom rá a békét, mint folyamat; és mint kiáradt patakot a nemzetek dicsőségét. Ölükben hordozzák csecsemőiket, és a térdükön becézik őket. Mert a fiút, akit az anyja vigasztal, úgy vigasztallak meg én is titeket; [Jeruzsálemben leltek vigasztalást.] Ennek láttán örülni fog szívetek; csontjaitok, mint a fű, sarjadoznak. Szolgáinak az Úr megmutatja kezét, ám ellenségeire haragja vár.

Izajás könyve a leghosszabb ószövetségi prófétai könyv, az Újszövetségben pedig a legtöbbet idézett mű. A prófétáról ennek ellenére kevés adatunk van. Kr. e. 740 környékén Uzija király idején kezdett prófétálni nős emberként. Két fia volt, akiknek szimbolikus nevet adott, feleségét is prófétanőnek nevezte. A próféta könyvét három részre osztják. A könyvnek csak egy része ered közvetlenül a prófétától, a nagyobb rész a próféta nevét viselő iskolától származik. A könyvet aztán tovább írták a babiloni fogság alatt és után is.

A fenti szakaszból a 14. verset idézi János evangéliuma (16,22) Jézus búcsúbeszéde szakaszában. Az ókeresztény írók közül legalább tízen kommentálták ezt a könyvet Aranyszájú szt. Jánostól Jeromosig, Órigenésztől Gázai Prokopiusig, aki Catenaiban összegyűjtötte a könyv össze ókori kommentátorát.

Ez a szakasz a könyv zárlatához tartozik, amely a 63–66. fejezetig tart, és antológiászerű gyűjteményben kisebb, egymással csak tartalmi rokonságot mutató egységek találhatóak. A fő téma Jahve győzelmének ábrázolása, amelynek teljessége az új ég, az új föld, az új templom, valamint az új papság bemutatása. Ebbe az összefüggésbe illeszkedik a mostani szakasz is. Jeruzsálem lakosainak örömét megelőzi egy nagy nemzeti „vajúdás” (66,7–9), amely egy új világ megszületésének előjele. A gyermekszületés előtti asszonyi vajúdás láthatóan csak analóg kép a szövegben. Előbb a folyamatot és annak nehézségeit írja le a próféta, majd a jelen szakaszban rátér a folyamat mozgatójára. Az egészet

ugyanis az Úr irányítja, aki „kiárasztja békességét” Jeruzsálemre. A folyóvizek megáradása (66,12) Isten kegyelme kiáradásának analógiája ebben a szövegben. Abban a környezetben, amelyben a víz mindig is hiánycikk volt, a kiáradt folyó és patak nem a katasztrófa jele, hanem a bőséges termés előhírnöke. Így szolgálhat Isten kegyelmének – a jelen szövegben „békéjének” – kiáradása előképéül e várva várt természeti jelenség. Az új vallásosság csak Isten kegyelmének hatására következhet be, amely kultusz a próféta szerint helyében, szertartásaiban és vezetőiben is megújul.

A babiloni fogság utáni időszakban az újrainduló zsidó élet Jeruzsálemben igen hasonlított a Babilonban berendezett élethez. Igen nehéz volt visszatalálnia a főváros lakóinak a régi vallásos szokásokhoz, méginkább a vallásos érzülethez. A vallási újjáéledés a társadalomban csak Isten segítségével alapján képzelhető el.

A keresztény misszióban is gyakorta tapasztalható, hogy a vallási érzületet és szokásokat könnyű tönkretenni és elfeledni. Ilyenkor az élet egyre keményebb és embertelenebb lesz. Mivel e folyamat is fokozatosan következik be, sokan úgy gondolják, hogy ez a természetes, normális élet, amely ilyen nehéz. Csak akiknek kellő kulturális ismereteik vannak – sőt lelki tapasztalatik egy másfajta életről –, azok tudják, hogy ez nem természetes: az élet lehetne másfajta is. Természetesen az aktuális vezető réteg a saját hatalmának propagandája érdekében igyekszik az eldurvult életet is normálisnak feltüntetni. Ez annál könnyebb, minél erőteljesebb a kulturális és a vallási feledékenység a társadalom egészében. Ebben a szellemi és hatalmi környezetben igen nehéz a vallásosságot újjáébreszteni. Sőt, úgy tűnik, technikailag lehetetlen. A hatalomnak ugyanis mindig több pénz és intézmény áll rendelkezésére a saját maga által propagált életstílus elhíttetésére. Egy dologgal azonban nem szoktak számolni. Az emberek egy idő után kifáradnak, nem hat rájuk már a sikerpropaganda, más után kezdenek érdeklődni. Ekkor nő meg az esélye a vallásos újjáébredésnek. A vallásos és keresztény értékek jobb életet kínálnak, de a keresztény egyházak erőteljesen képviselik ezeket az értékeket. Ezért a vallási ébredés ritkán saját propagandájuk sikere, inkább az emberek lelkében Isten ébreszti fel a szunnyadó vágyakat egy teljesebb élet iránt. Ezért imádkoznunk is kell, hogy Isten kegyelme újra áradjon ki ne csak Jeruzsálemre, hanem az aktuális társadalomra, jelen esetben az európai társadalomra, hogy felfedezze vallási gyökereit.